

THE BODIES THAT APPLY THE INDIVIDUALS INSOLVENCY PROCEEDINGS

Viorel Găină

Prof., PhD, University of Craiova

Abstract: The regulation by the Law no. 151/2015 regarding the individuals insolvency proceedings that are not performing a professional activity (the consumers) was determined by imperatives that are both related to the economic and social context from Romania and European Union, but also to the modernization of the Romanian legislation, in accordance with the European legislation.

The individual insolvency is that situation of the debtor's assets, which consists of insufficient funds available for the payment of debts as they become to a due date. It is relatively presumed when, after a period of 90 days from the maturity date, the debtor has not paid his debt to one or more creditors and the threshold value is of 15 minimum salaries.

The application of the individuals insolvency procedure is made by the following types of bodies: the insolvency commission and the administrator of the procedure; the courts and the liquidator.

The insolvency commission and the administrator of the procedure apply the procedure on a reimbursement procedure base, and the courts and the liquidator apply the insolvency procedure through liquidation of assets.

Keywords: consumers; insolvency; the insolvency commission; the administrator of the procedure; the courts; the liquidator.

I. CONTEXTUL ECONOMICO-SOCIAL PRIVIND REGLEMENTAREA INSOLVENȚEI PERSOANELOR FIZICE ȘI IDENTIFICAREA ORGANELOR CARE APLICĂ ACEASTĂ PROCEDURĂ

1. Contextul economico-social al reglementării insolvenței persoanelor fizice

Realitatea și devenirea lumii în care trăim datorită relațiilor de interdependență în care se află diferitele segmente ale organizării sociale, ne arată că se conturează o societate globală cu multiple valențe. Existența noastră este dominată și determinată de acest nou tip de relații care, dincolo de beneficiile pe care ni le aduce, comportă și elemente de dificultate și costuri.

Globalizarea este promotoare a unor mari succese în dezvoltarea globală, dar au fost înregistrare și unele eșecuri.

Succesele¹ înregistrate de globalizare constau în creșterea economică generată de liberalizarea comerțului, circulația ideilor și informațiilor și permiterea accesului la cunoaștere, promovarea unor experiențe culturale comune.

Gândită ca o speranță² globalizarea ne-a arătat că „o altă lume este posibilă”.

Există totuși în acest context global și motive de îngrijorare, determinate de globalizare și de ce nu și eșecuri³, precum: expunerea țărilor în curs de dezvoltare la mai multe riscuri (nesiguranța privind locurile de muncă; incapacitatea de a face față asistenței

¹ A. M. Găină, „Globalizarea și crizele financiare”, Ed. Pro Universitaria, București, 2012, p. 53-54

² J. E. Stiglitz, „Mecanismele globalizării”, Ed. Polirom, București, 2008, p.20

³ A.M. Găină, op. cit., 2012, p. 54

sociale); subminarea proceselor democratice în diferite țări; creșterea probabilității crizelor economico-financiare.

Criza economico-financiară globală declanșată⁴ în anul 2008, prin căderea Băncii de Investiții Lehman Brothers la 15 septembrie a avut o rază foarte mare de contagiune, extinzându-se și în spațiul Uniunii Europene, inclusiv în România. Efectele sale au fost devastatoare, atât în plan economic (scăderea producției, comerțului, serviciilor; declinul fluxului de investiții străine; scăderea numărului de locuri de muncă) dar și în plan social (șomaj; creșterea gradului de îndatorare al persoanelor; scăderea veniturilor; etc.)

O componentă specifică a fenomenului de criză a fost creșterea numărului de afaceri eșuate și ajungerea persoanelor juridice în insolvență cu consecințe directe asupra persoanelor fizice (creșterea gradului de îndatorare; pierderea locurilor de muncă; etc.).

În România, impactul⁵ crizei financiare a constat în scăderea PIB-ului, declinul exporturilor, scăderea volumului investițiilor străine, creșterea cursului de schimb (ex.: în anul 2009, cursul EURO/RON a fost de 4,1 - 4,3 lei/EURO față de 3,9 LEI/EURO în 2008), creșterea ratei șomajului (ex.: în 2009, 6.3% față de 4.4 % în 2008).

Dacă în România pentru persoanele juridice aflate în dificultate financiară ori insolvență exista soluția procedurilor preventive de insolvență și de insolvență, reglementate încă din anul 1995 prin Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului și anul în 2009 prin Legea nr. 381/2009 privind intriducerea concordatului preventiv și a mandatului ad-hoc și apoi prin Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței și Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, în privința persoanelor fizice, o asemenea vulnerabilitate nu a avut o soluție specifică de tratament până în anul 2015.

Caracterizată ca o maladie ori un accident grav⁶ în existența unei persoane fizice sau juridice, insolvența trebuie tratată prin metode specifice de fiecare țară.

Adoptarea în România a unui act normativ care să reglementeze regimul supraîndatorării persoanelor fizice consumatori, a fost determinată atât de contextul economico-social existent, dar și pentru a se asigura consumatorilor debitori de bună-credință un cadru juridic de rezolvare a situațiilor de supraîndatorare.

Mai mult decât atât, în condițiile în care în majoritatea țărilor dezvoltate⁷ există o astfel de reglementare, o asemenea lege trebuia adoptată și pe fondul armonizării legislației românești la legislația UE.

Prin Recomandarea nr. 135 din 12.03.2014 a Comisiei UE, privind o nouă abordare a eșecului în afaceri, statele membre ale UE au fost invitate să analizeze posibilitatea⁸ aplicării principiilor acesteia și pentru consumatori. Mai mult decât atât, în Preambulul Regulamentului (UE) nr. 848/2015 privind procedurile de insolvență, se recomandă aplicarea unor proceduri de insolvență și debitorilor persoane fizice comercianți sau particulari⁹.

Protecția persoanelor fizice consumatori, debitori de bună-credință, aflate în insolvență, dar și a creditorilor în a-și recupera creanțele din raporturile cu aceștia, a fost realizată prin adoptarea Legii nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice.

⁴ A.M. "Comerț internațional", Ed. Universitară, Craiova, 2014, p. 146

⁵ A.M. Găină, op. cit., 2012, p. 124 și următoarele

⁶ M. Comșa, "Regulamentul privind procedurile de insolvență. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, Ed. Universul Juridic, București, 2017, p. 11

⁷ R. Bufan, A. Deli-Diaconescu, F. Moțiu, coor. Și colab., "Tratat practic de insolvență", Ed. Hamagiu, București, 2014, p. 1011 și următoarele

⁸ Recomandarea Comisiei UE din 12.03.2014 privind noua abordare a eșecului în afaceri și Preambul pct. 15

⁹ Regulamentul (UE) nr. 848/2015 al Parlamentului European și al Consiliului din 20.05.2015 privind proc. De insolvență, Preambul pct. 9

Acest act normativ cuprinde dispoziții privind domeniul de aplicare, organele care aplică procedura, formele procedurii și regulile procesuale specifice în cazurile insolvenței persoanelor fizice.

2. Identificarea organelor care aplică procedura insolvenței persoanelor fizice

Privite în mod strict și în funcție de formele procedurii insolvenței persoanele fizice, organele care aplică procedura insolvenței ar putea fi diferențiate în organele care aplică procedura administrativă pe bază de plan de rambursare a datoriilor și organele care aplică procedura judiciară de insolvență, prin lichidare de active.

Comisia de insolvență și administratorul procedurii aplică procedura administrativă pe bază de plan de rambursare a datoriilor, iar instanțele judecătorești și lichidatorii aplică procedura judiciară de insolvență prin lichidare de active [art. 4(1) din Legea nr.151/2015].

Debitorul și creditorii sunt și ei participanți la procedură, nu ca organe care o aplică, dar nu au competențe speciale identificate prin lege. Comisia de insolvență și instanțele judecătorești pot participa și pot avea competențe¹⁰, după caz, în toate formele procedurii. Celelalte organe au limitată participarea și competențele în raport de poziția lor, și anume: administratorul procedurii doar în procedura de insolvență pe bază de plan de rambursare a datoriilor; lichidatorul judiciar doar în cadrul procedurii judiciare de insolvență prin lichidare de active.

Organele care aplică procedura insolvenței persoanelor fizice trebuie să acționeze cu celeritate în efectuarea actelor și operațiunilor în cadrul procedurii. Ele trebuie să realizeze drepturile și obligațiile debitorului și ale creditorilor, cu respectarea condițiilor impuse de lege.

Celeritatea este necesară în derularea procedurii datorită stării de dificultate în care se află debitorul și orice creștere a supraîndatorării acestuia generează recuperarea de către creditorii a creanțelor lor. Punerea în valoare a drepturilor și obligațiilor debitorului și creditorilor este consacrată de lege tocmai în ideea de a da consistență procedurii și a nu se întârzia pentru o eventuală restabilire a situației juridice în cazul în care actele și operațiunile organelor care aplică procedura ar fi contrare legii și ar încălca drepturile și obligațiile debitorului ori ale creditorilor.

II COMISIA DE INSOLVENȚĂ LA NIVEL TERITORIAL

1. Noțiunea comisiei de insolvență la nivel teritorial

Comisia de insolvență este identificată în art. 8 din Legea nr. 151/2015, ca fiind un organ administrativ la nivel teritorial, care îndeplinește anumite atribuții în procedura insolvenței persoanelor fizice.

Competențele comisiei de insolvență sunt diferențiate în funcția de forma de desfășurare a procedurii respective de insolvență astfel: în procedura de insolvență pe bază de plan de rambursare, comisia are atribuții de decizie, control și supraveghere; în procedura de insolvență simplificată comisia are atribuții de supraveghere; în procedura de insolvență prin lichidare de active comisia are atribuții de îndrumare, control și supraveghere.

Comisia de insolvență la nivel teritorial este compusă din reprezentanți ai ANPC, Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice și ai Ministerului Finanțelor Publice [art. 44(4) din Legea nr. 151/2015].

Organizarea și funcționarea comisiei de insolvență se stabilesc prin hotărâre a Guvernului la propunerea ANPC prin Ministerul Economiei [art. 44(7) din Legea nr. 151/2015].

Din conturarea făcută de lege se pot identifica elementele caracteristice ale comisiei de insolvență teritorială astfel: este un organ administrativ-jurisdicțional deoarece, prin lege,

¹⁰ M. Comșa, "Legea privind procedura insolvenței persoanelor fizice nr. 151/2015. Legislație relevantă și comentarii", Ed. Universul Juridic, București, 2018, p. 92

îi este acordat acest statut, iar din competențele decizionale, de control și supraveghere reiese acest lucru; este un organ care aplică procedura de insolvență a persoanelor fizice, fiind calificată în acest mod de lege; are competențe diferențiate de aplicare a procedurii insolvenței persoanelor fizice în toate formele acesteia; este organizată și funcționează teritorial la nivelul fiecărui județ ca structură descentralizată a Comisiei Centrale de Insolvență.

Comisia de insolvență de la nivel teritorial este un organ administrativ-jurisdicțional organizat ca structură descentralizată a Comisiei Centrale de Insolvență, care decide, controlează și supraveghează desfășurarea procedurii de insolvență, diferențiat în raport de forma de procedură aplicabilă persoanelor fizice.

2. Constituirea, structura și durata mandatului membrilor comisiei

Comisia de insolvență la nivel teritorial se constituie din reprezentanți ai structurilor deconcentrate în teritoriu ale Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor, Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice și un reprezentant al Ministerului Finanțelor Publice.

Desemnarea membrilor titulari și supleanți ai Comisiei de Insolvență la nivel teritorial se face prin ordin al conducătorului instituției (art. 10 din H.G. nr. 11/2016 privind constituirea comisiilor de insolvență la nivel central și teritorial prevăzute de Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice).

Pentru a fi membru titular sau supleant în comisia de insolvență la nivel teritorial, persoana care candidează pentru o asemenea calitate trebuie să îndeplinească, în mod cumulativ, următoarele condiții: să aibă vechime de minim 3 ani în specialitatea studiilor; să nu fi fost sancționată disciplinar în ultimele 6 luni; să aibă autoritate profesională și probitate morală; să aibă studii superioare juridice, economice sau în alte specializări relevante pentru aplicarea procedurilor prevăzute de Legea nr. 151/2015; să nu fie debitor într-o procedură de insolvență prevăzută de lege.

Mandatul membrilor comisiei de insolvență la nivel teritorial este pentru o durată de 3 ani (art. 10 din H.G. 11/2016).

Conducerea lucrărilor comisiei este asigurată prin rotație de către reprezentantul fiecărei instituții publice care este membră a comisiei.

În prima ședință a comisiei se stabilește ordinea rotației și se desemnează președinția comisiei.

Mandatul președinției comisiei are durata de 1 an și se exercită de reprezentantul autorității publice membră a comisiei, care a fost stabilit prin rotație (art. 4 din HG 11/2016).

3. Atribuțiile comisiei de insolvență la nivel teritorial

Atribuțiile comisiei de insolvență de la nivel teritorial sunt diferențiate în funcție de procedura de insolvență la care participă.

În cadrul procedurii de insolvență pe bază de plan de rambursare, comisia de insolvență are, conform art. 45 din Legea nr. 151/2015, următoarele tipuri de atribuții: atribuții privind deschiderea procedurii (ex.: soluționează cererea de deschidere a procedurii; avizează formularul de cerere de deschidere completat de debitor; emite decizia de admitere în principiu a cererii debitorului și de deschidere a procedurii; desemnează administratorul procedurii); atribuții privind derularea procedurii (ex.: supraveghează executarea planului de rambursare; verifică, din oficiu sau la sesizarea administratorului procedurii sau a oricărui creditor dacă debitorul pune în pericol executarea planului; îndeplinește oricare alte atribuții în derularea procedurii; verifică registrele publice pentru identificarea eventualelor modificări ale situației patrimoniale a debitorului care ar justifica modificarea planului de rambursare a datoriilor); atribuții privind închiderea procedurii (ex.: constată închiderea procedurii ca

urmare a executării planului; sesizează instanța pentru închiderea procedurii pe bază de plan și deschiderea procedurii prin lichidare).

În procedura simplificată de insolvență a persoanelor fizice, comisia de insolvență are următoarele atribuții: primește și analizează cererea debitorului și sesizează instanța (art. 66 din Legea nr. 151/2015); notifică debitorul privind admiterea cererii sale de aplicare a procedurii simplificate și care sunt obligațiile acestuia (art. 69 din Legea nr. 151/2015); admite decizia de încetare a procedurii simplificate (art. 70 din Legea nr. 151/2015).

După închiderea procedurii de insolvență prin lichidare de active, comisia de insolvență la nivel teritorial supraveghează debitorul și are, conform art. 73 din Legea nr. 151/2015, următoarele atribuții: constituie un dosar de supraveghere a debitorului, în termen de 30 de zile de la primirea hotărârii judecătorești de închidere a procedurii; evaluează bianual proporția din veniturile urmăribile, care este destinată acoperirii pasivului; constată, prin decizie, din oficiu sau la sesizarea lichidatorului, cota de acoperire a creanțelor și face o evaluare a modului în care debitorul și-a respectat obligațiile după închiderea procedurii și o anexează la cererea debitorului de eliberare de datorii; înlocuiește lichidatorul pentru motive temeinice; orice alte atribuții prevăzute de lege.

4. Funcționarea comisiei de insolvență la nivel teritorial

Ședințele comisiei de insolvență la nivel teritorial se desfășoară la sediul comisariatelor județene pentru protecția consumatorilor (art. 12 din HG nr. 11/2016).

Convocarea ședințelor se face de către președintele comisiei și tot el este cel care le conduce (art. 13 din H.G. nr. 11/2016).

Legea nr. 151/2015 și H.G. nr. 11/2016 nu prevăd care este cvorumul pentru constituirea valabilă a ședințelor comisiei, ele funcționând, probabil, conform principiului majorității în prezența a jumătate plus unu dintre membrii și deliberând și adoptând decizii, în mod valabil, cu aceeași majoritate din prezenți.

5. Hotărârile comisiei de insolvență la nivel teritorial

Hotărârile comisiei de insolvență la nivel teritorial au regimul unor decizii.

Deciziile comisiei de insolvență la nivel teritorial pot fi atacate în justiție. Competența soluționării cererilor ori acțiunilor împotriva deciziilor comisiei de insolvență la nivel teritorial aparține Judecătoriei (art. 10 din Legea nr. 151/2015). Hotărârile pronunțate de Judecătorie, în asemenea cauze, sunt supuse apelului la tribunal, care se pronunță definitiv în cauza respectivă.

III. ADMINISTRATORUL PROCEDURII

1. Noțiunea administratorului procedurii

Administratorul procedurii este identificat de lege ca organ care aplică procedura insolvenței persoanei fizice (art. 9 din Legea nr. 151/2015). El este cel care administrează procedura pe bază de plan de rambursare a datoriilor. Desemnarea administratorului procedurii se face de comisia de insolvență, dintre practicienii în insolvență, executorii judecătorești, avocații și notarii publici, înscriși în lista cu administratorii și lichidatorii procedurii (art. 10 din Legea nr. 151/2015).

Mai mult decât atât, în art. 12 din Legea nr. 151/2015 sunt prevăzute condițiile pentru a dobândi calitatea de administrator al procedurii insolvenței persoanelor fizice (ex.: titular al unei profesii; vechime în profesie; bună reputație; nu a fost sancționat disciplinar; are cursuri de pregătire în insolvența persoanelor fizice; etc.).

Administratorul procedurii insolvenței persoanelor fizice este persoana care îndeplinește condițiile impuse de lege pentru această calitate și este înscrisă în lista administratorilor procedurii și care este desemnată de comisia de insolvență pentru administrarea procedurii.

2. Condițiile pentru a fi administrator al procedurii

Pentru a fi administrator al procedurii insolvenței persoanelor fizice, persoana candidată la o asemenea calitate, trebuie să îndeplinească anumite condiții impuse de lege (art. 12 din Legea nr. 151/2015).

Prima condiție este ca persoana fizică să fi dobândit și să se afle în exercitarea, în condițiile legii, a uneia dintre profesiile de practician în insolvență; executor judecătoresc; avocat; notar.

O a doua condiție este ca persoana fizică respectivă, titular a unei asemenea profesii să aibă o anumită vechime în profesia respectivă (ex.: practicianul în insolvență și executorul judecătoresc, 3 ani în profesie sau cumulativ în cele două și să fie definitiv în cel puțin una dintre profesii; avocatul și notarul, 5 ani în profesie sau cumulativ, chiar și cu cele de practician ori executor și este definitiv în cel puțin una dintre profesii).

Cea de-a treia condiție pentru dobândirea calității de administrator al procedurii este ca persoana fizică să fi absolvit cursuri de pregătire profesională în domeniul insolvenței persoanei fizice ori în alte domenii cu relevanță.

O a patra condiție pentru a fi administrator al procedurii insolvenței persoanei fizice este ca persoana respectivă să fi fost admisă la examenul pentru includerea în lista administratorilor procedurii.

În al cincilea rând, persoana fizică respectivă, trebuie să aibă o reputație bună, constatată conform statutului profesiei din care face parte.

Cea de-a șasea condiție, privește conduita disciplinară a persoanei și anume, să nu fi fost sancționată anterior depunerii cererii de includere în lista administratorilor procedurii.

Și nu în ultimul rând, persoana fizică respectivă, trebuie să facă dovada ca deține un sediu profesional corespunzător activității de administrare a procedurii insolvenței persoanei fizice.

Practicienii în insolvență și executorii judecătorești cu o vechime de peste 5 ani sunt incluși în lista administratorilor procedurii fără examen.

3. Desemnarea administratorilor procedurii

Administratorul procedurii este desemnat aleatoriu de comisia de insolvență prin decizia de admitere în principiu a cererii de deschidere a procedurii de insolvență pe bază de plan de rambursare a datoriilor.

Dacă debitorul se află într-o executare silită, la un executor, din raza în care își are sediul, atunci acel executor judecătoresc poate fi el desemnat ca administrator al procedurii, dacă figurează înscris în lista administratorilor procedurii. În cazul în care există concurs de executori, va fi desemnat administrator executorul care a început cel dintâi executarea [art. 15(3) din Legea nr. 151/2015].

În situația în care administratorul desemnat refuză din motive temeinice numirea, atunci în urma notificării refuzului său, comisia de insolvență va desemna un alt administrator al procedurii [art. 15(4) din Legea nr. 151/2015].

Necomunicarea refuzului numirii în 3 zile de la comunicare, atrage sancționarea cu amendă de 200 de lei a administratorului respectiv, amendă care se aplică de comisia de insolvență.

Decizia comisiei de insolvență prin care s-a aplicat sancțiunea poate fi reexaminată de aceeași comisie, iar soluția acesteia se poate contesta în termen de 7 zile de comunicare, la judecătoria.

4. Atribuțiile administratorului procedurii

Atribuțiile administratorului procedurii sunt diferențiate în funcție de primele măsuri pe care trebuie să le ia și de planul de rambursare a datoriilor.

În privința primelor măsuri pe care administratorul procedurii trebuie să le ia după preluarea dosarului, conform art. 21 din Legea nr. 151/2015, competențele administratorului

procedurii se rezumă la următoarele: notificarea creditorilor cu privire la numirea sa; solicitarea de informații de la creditorii cu privire la cuantumul și tipul creanței împotriva debitorului; evaluarea bunului grevat de o cauză de preferință¹¹ dacă există și o estimare a măsurilor de restructurare a creanței; elaborarea tabelului preliminar de creanțe; depunerea tabelului definitiv de creanțe la comisia de insolvență, dacă tabelul preliminar nu a fost contestat sau cel după ce s-au soluționat contestațiile.

Notificarea făcută de administratorul procedurii se publică în Buletinul procedurilor de insolvență.

În privința elaborării planului de rambursare a datoriilor, administratorul procedurii are următoarele competențe: elaborează împreună cu debitorul planul de rambursare a datoriilor (art. 25 din Lege nr. 151/2015); conciliază cu creditorii asupra planului de rambursare a datoriilor (art. 27 din Legea nr. 151/2015).

Pe durata executării planului de rambursare a datoriilor, administratorul procedurii are, potrivit art. 39 din Legea nr. 151/2015, următoarele tipuri de atribuții: monitorizarea actelor realizate de debitor (ex.: plățile către creditorii; plata creanțelor curente; situația cheltuielilor făcute de debitor pentru asigurarea unui nivel de trai rezonabil; schimbarea locului de muncă al debitorului; recuperarea creanțelor de către debitor; înstrăinarea unor bunuri neurmăribile; situația financiară trimestrială a debitorului); aprobarea unor acte (ex.: încheierea de acte de dispoziție a bunurilor urmăribile; încheierea unor contracte care pot afecta situația patrimonială cu excepția celor de împrumut); avizarea, în prealabil, a unor acte (ex.: contractarea unor împrumuturi); elaborarea de rapoarte bianuale și depunerea lor la comisia de insolvență; sesizarea comisiei de insolvență cu orice modificare a situației financiare a debitorului care are legătură cu planul de rambursare; elaborarea raportului final privind executarea planului de rambursare.

Măsurile luate de administratorul procedurii pot fi contestate cu plângere la comisia de insolvență în termen de 7 zile de la luarea la cunoștință, dar nu mai târziu de 30 de zile de la adoptarea măsurii.

Decizia comisiei de insolvență poate fi și ea contestată la instanță, în 7 zile de la comunicarea ei contestatorului.

5. Înlocuirea administratorului procedurii

Administratorul procedurii poate fi înlocuit în orice stadiu al procedurii, de comisia de insolvență, prin decizie.

Înlocuirea poate avea loc din oficiu, la cererea oricărui creditor, la cererea debitorului sau chiar a administratorului însuși (art. 40 din Legea nr. 151/2015).

Administratorul procedurii poate contesta măsura înlocuirii la instanța competentă, care judecă această contestație în camera de consiliu, de urgență și cu citarea administratorului.

Contestația suspendă executarea deciziei prin care comisia de insolvență l-a înlocuit pe administrator.

Împotriva soluției pronunțate de judecătoria, se poate face apel la tribunal, care se judecă de urgență și cu precădere.

Administratorul procedurii față de care s-a dispus înlocuirea va preda noului administrator în termen de 24 de ore de la data la care decizia de înlocuire a rămas definitivă dosarul de insolvență.

IV. LICHIDATORUL PROCEDURII INSOLVENȚEI

¹¹ Al.M.Găină, *Garanții reale mobiliare de executare a obligațiilor civile și comerciale*, Ed. Universul Juridic, București, 2010, p. 38.

1. Noțiunea lichidatorului procedurii

Lichidatorul procedurii insolvenței persoanelor fizice este consacrat de lege ca organ care aplică această procedură [art. 7(1) și art. 11 din Legea nr. 151/2015]. El administrează procedura judiciară de insolvență prin lichidarea de active și supraveghează debitorul pe perioada post procedurii de insolvență, prin lichidare de active.

Condițiile pentru dobândirea calității de lichidator sunt aceleași ca și cele pentru dobândirea calității de administrator al procedurii.

Principalele atribuții ale lichidatorului procedurii sunt cu privire la examinarea situației financiare a debitorului; notificarea creditorilor și elaborarea tabelului de creanțe; stabilirea activului și pasivului debitorului; efectuarea plăților către creditor; sesizarea judecătorului sindic cu orice problemă privind procedura.

Lichidatorul procedurii insolvenței persoanelor fizice este desemnat aleatoriu de instanță, prin sentința de deschidere a procedurii din lista administratorilor procedurii și lichidatorilor pentru procedura insolvenței persoanelor fizice [art. 48(1) din Legea nr. 151/2015].

Lichidatorul procedurii insolvenței persoanelor fizice este persoana desemnată aleatoriu de instanță din lista administratorilor și lichidatorilor, care îndeplinește condițiile pentru această calitate și exercită atribuțiile de administrare a procedurii judiciare de insolvență prin lichidare de active și supraveghează debitorul în perioada post-procedură de lichidare de active.

2. Condițiile pentru a fi lichidator al procedurii

Pentru dobândirea calității de lichidator al procedurii insolvenței persoanelor fizice trebuie îndeplinite aceleași cerințe ca și pentru dobândirea calității de administrator al unei asemenea proceduri (art. 12 din Legea nr. 151/2015).

Aceste condiții se referă la profesie, vechime în profesie, pregătire în domeniu, reputație și sediu profesional specific executării unei asemenea activități.

3. Desemnarea lichidatorului procedurii

Lichidatorul procedurii judiciare de insolvență prin lichidarea activelor debitorului este desemnat aleatoriu de instanță prin sentința de deschidere a procedurii, dintre practicienii în insolvență, executorii judecătorești, avocații și notarii înscriși în lista administratorilor și lichidatorilor, care au sediul în județul în care își are debitorul domiciliul, reședința principală ori reședința obișnuită.

Dacă procedura de insolvență prin lichidare de active se deschide ulterior unei proceduri de insolvență pe bază de plan de rambursare, instanța poate numi ca lichidator persoana care a avut calitatea de administrator al procedurii.

4. Atribuțiile lichidatorului procedurii

Lichidatorul procedurii judiciare de insolvență prin lichidare de active își exercită atribuțiile atât pe parcursul derulării acestei proceduri, dar și în perioada de la închiderea acesteia și până la eliberarea de datorii a debitorului.

Principalele atribuții ale lichidatorului în perioada derulării procedurii sunt de următoarele tipuri: atribuții de evaluare și determinare a situației economico-financiare a debitorului (ex.: examinarea situației financiare a debitorului și elaborarea unui raport asupra acesteia; stabilirea cheltuielilor debitorului pentru un trai rezonabil; inventarierea, evaluarea și conservarea bunurilor debitorului pentru folosirea lor utilă; exploatarea profitabilă a bunurilor); atribuții privind situația datoriilor debitorului și notificarea creditorilor (ex.: verificarea creanțelor; notificarea creditorilor; întocmirea tabelelor de creanță; convocarea și

prezidarea adunărilor creditorilor); atribuții privind vânzarea bunurilor din averea debitorului și efectuarea de plăți (ex.: plata către creditori conform planului de distribuire; încasarea creanțelor debitorului; vânzarea de bunuri; denunțarea unor contracte; etc.); atribuții procedurale judiciare (ex.: sesizarea judecătorului sindic cu orice problemă care necesită o soluționare de către acesta; executarea atribuțiilor stabilite de instanță).

În perioada dintre închiderea procedurii judiciare de insolvență prin lichidare de active și eliberarea de datorii a debitorului, lichidatorul procedurii are, conform art. 74 din Legea nr. 151/2015 următoarele atribuții: supraveghează respectarea de către debitor a obligațiilor pentru a putea fi eliberat de datorii; transferă către creditori sumele din contul de lichidare conform ordinii de distribuire; elaborează trimestrial un raport privind plățile făcute și dacă debitorul și-a respectat obligațiile; sesizează comisia de insolvență privind modificările semnificative ale situației patrimoniale a debitorului; întocmește raportul final privind cota de acoperire a creanțelor și respectarea obligațiilor după închiderea procedurii.

5. Înlocuirea lichidatorului procedurii

Lichidatorul procedurii poate fi înlocuit în orice stadiu al procedurii, prin încheiere a instanței [art. 49(3) din Legea nr. 151/2015].

Înlocuirea se poate face din oficiu, la cererea debitorului, la cererea creditorilor sau chiar a lichidatorului însuși. Judecarea cererii de înlocuire se face în camera de consiliu cu citarea lichidatorului. Împotriva încheierii pronunțate de instanță se poate face apel în 7 zile de la comunicare, care se judecă de tribunal, de urgență și cu precădere. Hotărârea tribunalului este definitivă și se publică în Buletinul procedurilor de insolvență.

Lichidatorul care a fost înlocuit va trebui să predea în 24 de ore de la rămânerea definitivă a hotărârii dosarul de insolvență, noului lichidator.

V. INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI

1. Identificarea instanțelor care aplică procedura

Instanțele judecătorești sunt precizate în lege ca organe care aplică procedura insolvenței persoanelor fizice (art. 7 și art.10 din Legea nr. 151/2015).

Aceste instanțe din sistemul judiciar care aplică procedura sunt: judecătoria; tribunalul.

Ele au competență în toate formele procedurii de insolvență a persoanelor fizice.

2. Judecătoria

Judecătoria este instanța de fond competentă material pentru cererile și acțiunile din procedura insolvenței persoanelor fizice.

Competența teritorială aparține judecătoriei în a cărei circumscripție și-a avut domiciliul, reședința sau reședința obișnuită debitorul, cel puțin 6 luni anterior datei sesizării instanței. Indiferent de schimbările ulterioare de domiciliu al debitorului, instanța legal investită rămâne competentă să soluționeze cauza.

Toate cererile se judecă potrivit Codului de procedură civilă, după dispozițiile pentru judecată în primă instanță, fără a se aplica procedura de regularizare. Întâmpinarea trebuie depusă în 15 zile de la comunicarea cererii, iar primul termen de judecată se fixează în 5 zile de la depunerea întâmpinării.

Hotărârile pronunțate în soluționarea cererilor de către judecători sunt supuse apelului la tribunal.

Judecarea cererilor și pronunțarea hotărârilor se face de complete specializate în insolvența persoanelor fizice.

3. Tribunalul

Tribunalul este instanța de apel în procedura insolvenței persoanelor fizice. Dacă sunt mai multe apeluri împotriva aceleiași hotărâri se constituie un singur dosar, la completul care a primit primul apel.

Judecata apelurilor se face, după caz, în complete specializate din cadrul tribunalelor specializate sau din cadrul secției speciale de insolvență a tribunalului sau de secția civilă a acestuia.

Hotărârile pronunțate de tribunal în cauzele privind procedura insolvenței persoanelor fizice sunt definitive.

BIBLIOGRAPHY

Bufan, R., Deli-Diaconescu, A. , Moțiu, F., coord. și colab., „Tratat practic de insolvență”, Ed. Hamangiu, București, 2014;

Comșa, M., „Legea privind procedura insolvenței persoanelor fizice nr. 151/2015. Legislație relevantă și comentarii”, Ed. Universul Juridic, București, 2018;

Comșa, M., „Regulamentul privind procedurile de insolvență. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, Ed. Universul Juridic, București, 2017;

Găină, A. M., „Globalizarea și crizele financiare”, Ed. Pro Universitaria, București, 2012;

Găină, A. M., „Comerț internațional”, Ed. Universitară, Craiova, 2014;

Găină, Al.M., „Garanții reale mobiliare de executare a obligațiilor civile și comerciale, Ed. Universul Juridic, București, 2010;

Stiglitz, J. E., „Mecanismele globalizării”, Ed. Polirom, București, 2008;

Hamagiu, București, 2014.

***Recomandarea Comisiei UE din 12.03.2014 privind noua abordare a eșecului în afaceri și Preambul pct. 15

***Regulamentul (UE) nr. 848/2015 al Parlamentului European și al Consiliului din 20.05.2015 privind proc. de insolvență, Preambul pct. 9

*** Legea nr.151/ 2015 privind insolvența persoanelor fizice